

Mánudaginn 18. desember 1989.

Nr. 276/1987. **Guðmundur Jóhannsson**

(Kristinn Sigurjónsson hrl.)

gegn

Valgeiri Kristinssyni hrl.

f.h. Hjellegjerde Möbler A/S

(Valgeir Kristinsson hrl.).

Frávísun frá héraðsdómi.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðrún Erlendsdóttir, Benedikt Blöndal og Haraldur Henrysson.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 25. september 1987 og gerir þær dómkröfur, að hinum áfrýjaða dómi verði hrundið og hann sýknaður af kröfum stefnda. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst þess aðallega, að máli þessu verði vísað frá Hæstarétti, en til vara, að hinn áfrýjaði dómur verði staðfestur. Hann krefst málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

I.

Hinn áfrýjaði dómur var kveðinn upp 17. júlí 1987. Samkvæmt gögnum, sem lögð hafa verið fyrir Hæstarétt, var bú áfrýjanda tekið til gjaldprotaskipta með úrskurði skiptaréttar Reykjavíkur 19. júní 1987. Innköllun var gefin út 23. október sama ár og fyrst birt í Lögbirtingablaði 6. nóvember sama ár. Á skiptafundi 29. febrúar 1988 var ákveðið, að protabúið gengi ekki inn í mál þetta. Með bréfi skiptaráðandans í Reykjavík 27. nóvember 1989 var Kristni Sigurjónssyni hæstaréttarlögmanni veitt heimild til að fara með málið „fyrir Hæstarétti, enda sé það án kostnaðar fyrir protabúið“. Í yfirlýsingu skiptaráðanda 14. desember sl. segir, að bréf þetta beri ekki að skilja svo, að protabúið óski að taka við aðild málsins, „heldur þannig, að búið hafi ekkert við það að athuga, þótt protamaður reki þessi mál, enda eru það hagsmunir hans í húfi, þar sem búið er sennilega alveg eignalaust“. Af hálfu stefnda var því lýst yfir, að hann beindi kröfum sínum bæði að áfrýjanda persónulega

og þrotabúi hans. Samkvæmt 1. tl. 118. gr. gjaldþrotalaga, nr. 6/1978, verður frávisunarkröfu hans því ekki sinnt.

II.

Mál þetta var höfðað sem áskorunarmál á hendur áfrýjanda „persónulega og vegna einkafirmans Borgarhúsgagna“, en því vikið til almennrar meðferðar, eftir að áfrýjandi sótti sjálfur þing, lagði fram greinargerð og krafðist sýknu. Við fyrirtekt málsins 10. júní 1987 sótti áfrýjandi ekki þing, og var málið þá dómtekið að kröfu stefnda og tekið fram, að aðeins væri óskað dóms á áfrýjanda persónulega. Hinn 30. júní 1987 var bæjarþing Reykjavíkur háð í þingstofu bæjarþings Hafnarfjarðar og mál þetta tekið fyrir. Þá var bókað: „Málið er endurupptekið til sóknar. Af hálfu stefnda er ekki sótt þing. Af hálfu stefnanda sækir þing Valgeir Kristinsson hrl. og leggur fram nr. 9-17 sókn og fskj. og málið í dóm. ... Málið er dómtekið.“

Er málið var dómtekið fyrra sinni 10. júní 1987, hafði stefndi lagt fram kröfu sinni til stuðnings vörureikninga og farmskírteini til Borgarhúsgagna hf. Í stefnu kvaðst stefndi einungis hafa átt viðskipti við áfrýjanda persónulega og vegna einkafirma síns, Borgarhúsgagna, enda Borgarhúsgögn hf. „ekki til á þeim tíma, sem skuldin stofnaðist“. Nafn áfrýjanda var hvergi skráð á skjöl þessi, og ekki hafði verið lögð fram staðfesting pöntunar af hans hendi. Í greinargerð áfrýjanda til bæjarþingsins segir m.a.: „Undirritaður hefur aldrei persónulega pantað vörur þær, sem stefnandi heldur fram í máli þessu. Borgarhúsgögn eru ekki einkafyrirtæki mitt og hafa aldrei verið. Borgarhúsgögn er nafn á húsgagnaverslun, sem var í eigu G.J.-húsgagna.“

Samkvæmt 2. mgr. 118. gr. laga nr. 85/1936, um meðferð einkamála í héraði, gat stefndi, að því leyti sem nauðsynlegt var til að hnekkja því, sem fram var komið af hálfu áfrýjanda, fengið frest til að afla gagna eða flytja sókn. Stefndi neytti eigi þessarar heimildar og lagði málið í dóm. Samkvæmt framangreindu lagaákvæði bar nú að dæma málið eftir fram komnum kröfum og skilríkjum og með tilliti til þess, sem fram var komið af hálfu áfrýjanda. Mála-tilbúnaði var svo áfátt af hendi stefnda, að vísa átti málinu sjálfkrafa frá dómi. Þess í stað var málið án rökstuðnings endurupp-

tekið „til sóknar“. Ekki verður á það fallist, að við þessar aðstæður hafi dómara verið rétt að endurupptaka málið. Ber því sjálfkrafa að fella hinn áfrýjaða dóm úr gildi og vísa málinu frá bærjarþinginu.

Eftir atvikum þykir rétt, að hvor aðili beri kostnað sinn af máli þessu.

Ekki er fram komið, hvaða nauðsyn bar til að halda þing í máli þessu í Hafnarfirði.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur er úr gildi felldur og málinu vísað frá héraðsdómi.

Málskostnaður fellur niður.

Dómur bærjarþings Reykjavíkur 17. júlí 1987.

Mál þetta, sem var dómtekið 30. júní sl., hefur Hjellegjerde Möbler AS höfðað fyrir dóminum með áskorunarstefnu, birtri 9. desember 1986, á hendur Guðmundi Jóhannssyni, Eyjabakka 3, Reykjavík, persónulega og f.h. einkafirma hans, Borgarhúsgagna, til greiðslu skuldar, að fjárhæð 20.040,00 n.kr., auk 10% ársvaxta frá 28. mars 1985 til greiðsludags, „vextir bætist við höfuðstól á tólf mánaða fresti við útreikning vaxta, 600,00 ísl. kr. í bankakostnað auk málskostnaðar að skaðlausu“.

Málsóknin er vegna kaupa stefnda á húsgögnum af stefnanda, og hefur stefnandi gefið út þrjá reikninga fyrir skuldinni, alla dagsetta 28. febrúar 1985. Stefnandi hefur fallið frá kröfum á hendur stefnda f.h. Borgarhúsgagna.

Af stefnda hálfu hefur verið skilað greinargerð í málinu, og hefur málinu verið vikið til almennrar meðferðar, en eftir það hefur þingsókn fallið niður af hálfu stefnda og málið verið flutt skriflega af hálfu stefnanda. Verður þá samkvæmt 118. gr. laga nr. 85/1936 að dæma málið eftir fram komnum kröfum, skilríkjum og sókn sækjanda og með tilliti til þess, sem fram hefur komið af hálfu verjanda.

Af stefnda hálfu hefur verið krafist sýknu og málskostnaðar. Hann kveðst aldrei persónulega hafa pantað vörur þær, sem hann er krafinn um greiðslu fyrir í málinu, segir Borgarhúsgögn ekki einkafyrirtæki sitt og aldrei hafa verið, en nafn á húsgagnaverslun, sem hafi verið í eigu G.J.-húsgagna hf.

Stefnandi kveður pöntun vegna vörukaupanna hafa verið gerða við heim-sókn forstjóra stefnanda í verslun stefnda, Borgarhúsgögnum, í Reykjavík, og

hafi pöntunin verið rituð á staðnum. Stefnandi hafi sent stefnda staðfestingu á pöntuninni og stefndi greitt eina af þrem pöntunum, en tvær þeirra ekki, og er málsóknin vegna þeirra pantana. Stefnandi lýsir málavöxtum að öðru leyti þannig:

Stefndi rak á þeim tíma, sem kaupin stofnuðust, firmað Borgarhúsgögn, sem var óskráð, og verður því að telja viðskiptin gerð á persónulega ábyrgð þess, sem notar firmanafnið.

Hins vegar stofnaði stefndi hlutafélagið Borgarhúsgögn 26.2. 1986, þ.e. löngu eftir að kaupin voru gerð.

Stefndi notaði firmanafnið Borgarhúsgögn á þessum tíma, svo sem gögn, sem nú eru lögð fram, bera með sér. Hins vegar blandast firmað G.J.-húsgögn á engan hátt inn í þetta mál, þar sem það kemur hvergi fram í gögnum málsins.

Ekki verður talið, að viðskipti stofnast á árinu 1984 við hlutafélag, sem fyrst lítur dagsins ljós árið 1986 (febr.), og stefndi leysti sjálfur til sín hluta vörunnar, þótt viðtakandi væri að forminu til Borgarhúsgögn.

Samkvæmt gögnum málsins er stefnandi stjórnarformaður og framkvæmdastjóri G.J.-húsgagna hf. Dagsetning samþykktu þess er 1. maí 1984. Borgarhúsgögn hf. voru stofnuð 26. febrúar 1986, og er stefndi meðstjórnandi í því félagi.

Samkvæmt því, sem rakið hefur verið, þykir verða að miða við, að þegar stefndi gerði pöntun sína, hafi hann ekki gert það ljóst, að hann gerði hana sem umboðsmaður annars aðila, og þykir hann þá verða að bera sjálfur ábyrgð á samningsskyldum kaupanda í þeim samningi, en stefnandi virðist hafa efnt samninginn að sínu leyti. Þykir þá bera að fallast á dómkröfur stefnanda, eins og nánar greinir í dómsorði, að öðru leyti en því, að ekki þykir fært að fallast á vaxtavaxtakröfu stefnanda frá fyrri tíma en gildistöku vaxtalaga frá 14. apríl 1987, þar sem hún þykir ekki nægilega afmörkuð í kröfugerð eða málsreifun. Stefnandi hefur lagt fram vottorð Seðlabanka Íslands um vexti, en þar er ekki að finna upplýsingar um vexti af norskum krónum frá fyrri tíma en 29. september 1985, og þykir því ekki fært að dæma vexti frá fyrri tíma.

Steingrímur Gautur Kristjánsson borgardómari kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Guðmundur Jóhannsson, greiði stefnanda, Hjellegjerde Möbler AS, 20.040,00 n.kr. með 10% ársvöxtum frá 29. september 1985 til 14. apríl 1987, en með dráttarvöxtum, þ.m.t. vaxtavöxtum, skv. 11. gr., sbr. 12. gr., laga nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags, þó eigi hærri vöxtum en 10% ársvöxtum, 14.000,00 kr. í málskostnað og 600,00 kr. í bankakostnað.